

ההיסטוריה של צבי

צבי נולד ביולי 1940 בברוקלין. ילדותו עברה בשכונה לא-יהודית קוני-איילנד. כינויה בעגה המקומית היה "graves end" והכוונה 'מקום קבורה של אנשי העולם התחתון' ניתן ללמוד מהשם על טיבה של השכונה ואורחות החיים בה. המשפחה הייתה מסורתית, לא-אורתודוקסית במובן המלא.

בשכונה לא גרו יהודים. בני משפחת גסטוירט היו היהודים היחידים באזור. הסבא מצד האב החזיק מיני-מרקט לפרנסתו, והמשפחה התגוררה בבניין המיני-מרקט. רוב האזור היה מאוכלס באיטלקים. השכנים היו נוהגים לומר 'אנחנו הולכים אל היהודי', אם כי ללא נימות אנטישמיות. להורים לא היו חברים יהודים בסביבה, והיה קשר טוב עם השכנים, אביו של צבי אפילו דיבר קצת איטלקית. אחיו של צבי התחיל ללמוד בבית ספר רגיל - Public School, אך בניגוד לאווירה בשכונה עצמה, בבית הספר האנטישמיות גברה, והדברים הגיעו לכך שאחיו קיבל מכות. הוא זוהה באופן ברור כיהודי; בעקבות זאת, ההורים נאלצו לשלוח אותו, ובבוא הזמן גם את צבי, לבית-הספר היהודי 'אוהל משה' שהיה מחוץ לאזור. זה היה כרוך כמובן בהסעה באוטובוס.

בסיום בית הספר בכיתה ח', אחיו של צבי התקבל לתיכון ציבורי לא יהודי, ואת צבי שלחו לישיבה דפלטבוש בהתאם לבקשתו. זו הייתה לדבריו 'חוויה מרכזית בחיים' שהשפיעה עליו להגיע למה שהגיע. המייסד של הישיבה היה יואל ברוורמן ז"ל - אישיות מיוחדת במינה. הוא קיבל את צבי, זיהה את המיוחד בו וטיפח אותו. כבר אז צבי רצה להיות מחנך. ולא זו בלבד! בספר סיום השנה של בית הספר כתב צבי שחלמו לחזור כמנהל הישיבה! מעניין שמתוך רצון להרחיב את אופקיו של צבי, המנהל עודד אותו ללמוד דווקא משהו אקדמי, ולא חינוך!

אחרי סיום הלימודים בישיבה, נרשם צבי לאוניברסיטת קולומביה המפורסמת. הוענקה לו מלגה של ארה"ב מטעם General Motors שמשמעותה מימון מלא של הלימודים. במונחים של ארצות הברית, זוהי מלגה חשובה מאוד ומכובדת. והנה, אחרי שנה, בצעד נדיר ביותר במציאות של ארה"ב דאז, הפסיק צבי את הלימודים בקולומביה ועבר לישיבה יוניברסיטי. וזאת למרות שנהנה מן הלימודים ומן השהות בקולומביה, גם מהבחינה החברתית. היה לו שותף קתולי לחדר, והיו ביניהם יחסים מצוינים, ובכל זאת משהו היה חסר, הוא ביקש יהדות! הוא למד היסטוריה ב'ישיבה יוניברסיטי', ואחר כך בא לישראל כדי להשלים תואר שני בהיסטוריה בנושא 'הפולמוס הדתי והתמורות בארגון הקיבוץ היהודי באנגליה מהחרם על הרפורמה ועד ראשית שנות התשעים' בהדרכת ד"ר ש' אטינגר (לימים פרופסור). אף על פי שהיה מבחינתו יותר קל לעמוד בארה"ב בדרישות לתואר 'מוסמך', הוא בחר ללמוד בארץ כדי להכיר אותה. הוא התגורר ב'מכון גולד' ונהנה להיות כאן וללמוד שלוש שנים. יש משהו פיקנטי בעובדה שבאותן שנים עבד זמן מה כמורה בסמינר אפרתה! באותה עת הוא לא חלם כמובן שלימים יהיה ראש המכללה.

בריאותן שנערך עם צבי הוא סיפור מעניין מאותה תקופה, סיפור שיש בו כדי לשקף משהו מדרך ההתמודדות של צבי עם החיים בארץ:

המפגש שלי הראשון עם אפרתה היה ב-1964 כשלמדתי בארץ לתואר שני. אז לימדתי באפרתה ובליפשיץ חלק מהשנה כמחליף של מורה להיסטוריה. הכיתה באפרתה הייתה במקום שהיה פעם המרתף. בכלל נבהלתי מהמקום ומהתנאים של בית ערבי במצב גרוע. לפני ששיפצו אפילו שכנה כאן הפנימייה של בנות אפרתה. כשהגעתי לא זכרתי שזה היה המקום שלימדתי כאן. לימדתי בעברית, ולמרות שידעתי עברית די טוב הדבר היה קשה, התלמידים ניצלו זאת והיו בעיות משמעת, והיה צריך לנקוט יד חזקה. פעם התחילו להקות את המבטא שלי ולעשות 'צחוקים', ואז במשך עשר דקות עברתי להרצות באנגלית. הם נדהמו. אמרתי להם: החומר הוא לבגרות ואם לא תבינו כי אתם 'בורים' באנגלית זו בעיה שלכם. הם הבינו את הרמז.

הסיפור הזה מציג גם מאפיין בולט של צבי, את חוש ההומור. ההומור שיקף צד חברתי חזק אצל צבי. בכלל הוא אהב להציג, וגם היום הוא אוהב להתחפש בפורים ולהפתיע אחרים. הוא אהב את הבמה והדרמה והציג בתיכון ובמחנות קיץ. עד היום לוריין אשתו אומרת שהוא צריך להפסיק לעבוד בחינוך וללכת להיות סטנדאפיסט.

הרבה חיבבו את חוש ההומור שלו ואת היוזמה והפעילות שניחן בהם. בתיכון היה 'נשיא הכיתה', תפקיד שחייב פעילויות שונות. בשל הישגיו הגבוהים ובגלל סגנונו המשובח באנגלית, נמסרה בידי צבי הכנת נאום בסוף שנת הלימודים! החל מגיל 16 השתתף במחנות קיץ. מחנות קיץ היו חלק חשוב בעולמו, והוא הגיע לניהול מחנה! שם גם נפגש עם לוריין. מתברר כי כבר בשלב זה שאלות של ניהול והדרכה, חינוך ומינהל עמדו אז ברום עולמו.

להמשך הדוקטורט חזר ל'קולומביה'. המנחה שלו היה פרופ' גרשון כהן, והדוקטורט עסק בהיסטוריה היהודית באמריקה. הנושא הספציפי היה 'ארגון הכשרות ביהדות ארה"ב בשנים 1881 - 1940'. והדוקטורט פורסם כספר בשם FRAUD, CORRUPTION AND HOLINESS: KASHRUT SUPERVISION IN NEW YORK, 1881 - 1940.

לאוזניים זרות הנושא הזה מצלצל משעמם למדי, ולא כך היו פני הדברים! עד כמה שהדבר יישמע מוזר, סוגיה זו הייתה קשורה ל'מאפיה' בארה"ב! במיוחד שנת 1940, תאריך הסיום של התקופה הנחקרת. התאריך היה כרוך בסיכון, כי הוא היה קרוב מדי למועד שבו בוצע המחקר! הסיכון נבע מכך שנושא הכשרות היה כרוך בגלגול כספים רב (כי הייתה דרישה עצומה לאוכל כשר) והמאפיה הגיעה אליו! כדי להמחיש את הסיכון נספר, שבמהלך העבודה כאשר הגיע צבי לאחראי על ארגון השוחטים בארה"ב כדי לראיין אותו, התברר שהלה ישב דרוך עם אקדה.

הנושא של צבי עורר עניין רב, והדוקטורט הפך לספר שעורר סקרנות רבה. הספר היה מבוקש מאוד בציבור למרות ההוצאה האקדמית היבשה. לקראת הסיום התגבשה החלטה במשפחת גסטוירט ללכת לכיוון האקדמי, והיעד היה אוניברסיטת מקגיל במונטריאול. המשפחה החלה לחפש מקום לגור בעיר. דוד הרטמן שהיה רב הקהילה

סייע להם, אך יומיים לפני שהיו צריכים לתת תשובה סופית למקגיל, התברר כי מהישיבה דפלטבוש הציעו לצבי משרה כדיקן בית הספר היסודי. בטלפון ביקשו ממנו לא לחתום במקום אחר עד שישמע את ההצעה שלהם. בהקשר זה צריך לציין שהייתה לישיבה דפלטבוש אוריינטציה ציונית ברורה, וצבי מבחינת חינוכו לאחר שלוש שנים בישראל ראה בה מקום מצוין.

ישיבה דפלטבוש היא בית ספר בין הגדולים והמפורסמים בארה"ב. מבחינתו של צבי הייתה זו התגשמות של חלום. החינוך והמינהל נפגשו בישיבה דפלטבוש. הוא ויתר על קריירה אקדמית ופנה למינהל חינוכי. מתברר כי בישיבה דפלטבוש העדיפו מנהל צעיר ונועז, הם רצו מישהו עם כיוון מינהלי-חינוכי אחר לחלוטין ממה שהיה קודם, כלומר, ביקשו מהפכה, ולכן לקחו אותו. נצטט קטע באנגלית מתוך רשימה שהתפרסמה בעיתון הישיבה ב-1968, קטע שבו פרס צבי הצעיר את משנתו החינוכית:

The goal of the Yeshivah of Flatbush has always been to give our children the best possible education, and with the assistance of our able principals and faculty, we hope to continue in this direction in both the secular as well as the Judaica departments. This standard of excellence must not be achieved, however, at the cost of creating a dichotomy between the two areas of study. And certainly not at the expense of the individual needs of our students. This thought has best been expressed by one of our great leaders of the past generation, Rabbi Abraham Isaac Kook:

אין כוונת כל השפעה הבאה מבחוץ לתוכיותו של האדם, בין ממקורות הקודש בין ממקורות החוץ, להשתיק את רוח האדם, להאליים את רעיונו העצמי, כי אם להשפיע עליו שפע נגוהות, שיקבל אותם בתוכיות עצמיותו, ועל ידי זה ובתוך זה רעיונו העצמי ילך ויתגבר.

צבי מתרגם לאנגלית את הקטע:

External influences, whether they be of a holy or secular nature, are not meant to dampen man's inner soul, nor mask his individual self. Their aim, however, is to enlighten man by having him internalize their values for the enrichment of his own personality.

ולאחר מכן הוא מסכם את דבריו:

While we must never cease to evaluate our goals and achievements in specific areas of study, we must, at the same time, make sure that our entire curriculum becomes integrated within our students' total personality structure. Only such integration, rather than compartmentalization, can guarantee our children a creative Torah-centered life within our American environment.

והדברים מדברים בעד עצמם. הניסיון הזה לאינטגרציה ושילוב יהיה קו מנחה לכל אורך דרכו החינוכית כמורה וכמנהל. צבי מספר על תקופה זו:

ניהלתי את בית הספר במשך שלוש שנים. הייתה לי ההזדמנות לנסות כמה מרעיונות החינוך שהאמנתי בהם כמו פתיחות וחינוך לדימוקרטיה. הייתה כאן גם העזה גדולה. הייתי צעיר ובלי ניסיון ניהולי ורציתי לשנות מהר. אולי הייתה זו טעות, אבל למדתי המון, ותרמתי כמה דברים חיוביים לביה"ס. זה היה פרק חשוב ופתח דלתות רבות בהמשך.

עזיבת ישיבה דפלטבוש הייתה שינוי דרסטי, הוצעו לצבי הרבה עבודות, אך הזוג גסטוירט העדיף את ישראל. צבי הבין שהוא מעוניין לעבוד בחינוך בארץ. לוריין קיבלה בבית חינוך פחות ציוני וקלטה את הציונות בעיקר ממחנות קיץ. מכל מקום כמשפחה שניהם היו מוכנים בשלב זה לצעד המהפכני. מבחינה משפחתית הילדים עדיין קטנים, וניתן היה לנסות. צבי יצר קשר בישראל עם פרופ' שלמה (סימור) פוקס, מנהל בית הספר לחינוך בארץ, ועם פרופ' משה דיוויס מהמכון ליהדות זמננו. הוא בא לישראל לשבועיים. הציעו לו עבודה במרכז מלטון לחינוך היהודי בתפוצות. חודשיים אחר כך עלו כולם, צבי לוריין והילדים. הקליטה הייתה קלה, לא הייתה בעיה מיוחדת של הדיור, העברית של צבי הייתה טובה בזכות הישיבה דפלטבוש. לוריין התחילה לעבוד באוניברסיטה וגם היא התרגלה לשפה. לילדים לא היו בעיות שפה מיוחדות, כי עוד בארה"ב צבי דיבר איתם עברית, ולוריין באנגלית. החברים הטובים מארה"ב הגיעו מיד אחר כך, והדבר הקל על הקליטה. יחד עם זאת הורגש חסר במשפחה קרובה, במיוחד של הנכדים לסבא וסבתא.

על התקופה במלטון מספר צבי:

לימדתי במסגרת מרכז מלטון קורסים בהיסטוריה של ארה"ב, אבל מוקד העבודה היה ניהולי חינוכי. זה היה מוסד חדש ולקחו אותי כדי לבנות אותו ולהרחיב את הכשרת המורים לחו"ל - מורים, שליחים, תוכניות לימודים בתפוצות. הבאתי אתי את מה שהכרתי מחו"ל. אבל אחרי חמש שנים אמרתי לעצמי הרי רציתי לעבוד בחינוך ממש בארץ. לכן הודעתי למלטון שאני עוזב למרות שלא הייתה לי עדיין עבודה. היו הזדמנויות ולא דאגתי. עזבתי את מלטון ב-1976. שירתי בצבא שירות מקוצר מה שמכונה 'שלב ב', שבת אחת מישהו נתן לי עיתון ובו קראתי על מכרז לניהול 'סמינר אפרתה'. הצעתי מועמדות וזכיתי בתפקיד.

מכאן החלה התקופה ב'אפרתה'. קליטה של מנהל חדש שאינו מהצוות המקומי ושהגיע מארץ זרה איננה דבר של מה בכך. ההתמנות של מנהל בעל רקע לא ישראלי, וכן מרכיבי האישיות כמו הדומיננטיות של צבי והמנהיגות החזקה שלו יכלו להיות יתרון, באותה מידה שיכלו להיות לו לרועץ. עוד חשוב לציין כי הוא מגיע אל מוסד כמו סמינר אפרתה של אז שהיה בעל מסורת מגובשת ותפיסת עולם מקצועית ברורה בהכשרת

מורים וגננות. המוסד אימץ לעצמו אוריינטציה פדגוגית-דידקטית המתמקדת בעבודה מעשית שממנה נגזרו כל המחשבות והתוכניות, וכל סגל ההוראה והתלמידות נבחנו על-פי התפיסה הזו. בנוסף לזה במוסד היה דגש חזק על האווירה הביתית מתוך מגמה ברורה שהחינוך הערכי הוא חלק בלתי נפרד מהפן המקצועי של ההכשרה. צבי, שהיה כבר בעל תפיסות ועמדות ייחודיות משלו, היה צריך להוביל את המוסד הזה. צבי למד מהר מאוד את השטח והתאים עצמו לאווירה, בעיקר מפני שהיה מוכן להקשיב וללמוד. אפשר היה למצוא אותו נכנס לכיתות ויושב בהן כאחת התלמידות ומקשיב. שנים רבות טיפח צבי מסורת של טיולים משותפים למרצים ולסטודנטיות שנמשכו יומיים שלושה. בשנים מסוימות נערכו גם שבתות גיבוש משותפות. פעילויות אלה מעלות עד היום זיכרונות נעימים מאותה תקופה.

צבי גיבש מדיניות ברורה שנועדה להעלאת הרמה של תחומי הלימוד ולברירה קפדנית בקבלת התלמידות. סמינר אפרתה החל אפוא לקבל חזות חדשה. ניתן אפוא לומר כי ניצני האקדמיזציה - הרבה טרם דובר בה בגלוי - צמחו ביוזמתו של צבי כבר בתחילת שנות השמונים. וכמו שקורה במצבים שכאלו, המעבר בין הגישה הדוגלת באוריינטציה פדגוגית-דידקטית וערכית לאוריינטציה דיסציפלינארית אקדמית, גבתה מחיר מסוים באווירה הביתית של הסמינר ובטיפול אינדיבידואלי בתלמידה. מעבר זה עבר ללא זעזוע מיוחד בגלל מנהיגותו של צבי, שבין השאר השכיל לשלב את סגנו, מרדכי (מוטק'ה) קורן, כגשר בין אפרתה של אז לאפרתה המתחדשת.

בצד המגמה להעלאת הרמה בדיסציפלינות השכיל צבי לשמור על הייחודיות של העבודה המעשית. הוא הוכיח זאת גם על ידי השילוב של השניים בדוגמה אישית. מצד אחד הוא הקפיד ללמד כל השנים במכללה היסטוריה, המקצוע שלו, וכן תנ"ך. ומצד אחר לא החמיץ אף פעם ללכת יום בשבוע לעבודה מעשית. מנהגו זה של צבי לבקר בעבודה מעשית נשמר במשך כל שנות עבודתו!

בריאיין לקראת פרישתו נשאל צבי מה תפס אותו שנים רבות כל כך במכללת אפרתה, והוא עונה:

היצר הרע שלי אומר תחושת שליחות, אבל למעשה היו כאן הרבה מרכיבים שהתאימו לאישיות שלי. היכולת ללמד, הניסיון בשטח כלומר העבודה המעשית, גם לא היה חסר כאן האתגר והבולטות של הבמה. לא חסרים היו גם עימותים, למשל היו מאבקים כשינסו לסגור. אתגר גדול היה תכנון הבנייה והרחבת מבנה המכללה על כל חמשת שלביו. זה היה משהו שאף פעם לא עשיתי, והוא נמשך 12 שנה. בו זמנית התחלנו לעסוק באקדמיזציה. לא הרגשתי אף פעם משעמם, ולא הרגשתי שאני רוצה לעזוב משהו שנהייתי מהעשייה בו ולחפש משהו אחר.

צד מעניין של צבי הוא החריצות והיעילות שלו. המוסד בניהולו של צבי ובסיועו של סגנו, מרדכי קורן, עבר גם מתיחת פנים ניכרת חיצונית ופנימית. הבניין הישן שוקם, ובמקומו צמח בניין חדש עם פונקציות חדשות המתאימות עצמן לעולם החדש - מעבדות וחדרי מחשבים, אולם הרצאות רחב ידיים. כדי לחסוך בעלויות ניהל צבי את כל הפעילות

בעצמו. הוא טיפל בתוכניות באופן אישי, ובילה ימים ולילות עם פועלי הבניין. פעילות זו אפשרה לגלות אצל צבי צדדים חדשים. בחירת החומרים והריהוט גילו טעם אסתטי. חדר המורים עוצב, כדי שיהיה נוח למרצים. הדאגה לנוחיות המרצים ניכרה בכל מקום, בין אם מדובר באביזרים פרואזיים כמו מחשבים לחדר המורים, תא לכל מורה, מחם למים קרים וחמים, ובין אם מדובר באספקה שוטפת של כיבוד קל לחדר המורים ולכל ישיבות הצוות. הסטודנטיות נהנו מכיתות מצוידות באמצעי עזר פדגוגיים, ועם אגודת הסטודנטים הוא יזם שיתוף פעולה פורה. כל כמה שהקפיד על איחורים וחסורים הוא שמח להיענות לבקשות שונות של הסטודנטיות בכל מה שקשור לתנאים הפיזיים, לניקיון ואפילו לכיבוד.

לשאלה 'איך עברה אפרתה מתרבות של סמינר לתרבות של מכללה?' מרחיב צבי את הדיבור:

עד היום מנסים למצוא את האיזון בין השניים, בין דגש על כישורי הוראה לבין דגש על הכשרה אקדמית. אני חונכתי בארה"ב, בעת שהיכוח הקלאסי היה בין ההכשרה הליברלית האקדמית וההומניסטית עם דגש קטן מאוד על כישורי הוראה לבין הכיוון שהדגיש את כישורי הוראה עם מעט הרחבה על הידע האקדמי. בארה"ב המודל הזה אינו שם דגש על כישורי הוראה, אבל לפחות שם דגש חשוב על פיתוח אופקיו של הסטודנט.

באשר למצב בארץ, אני ודאי מברך על המעבר של המכללות להענקת תואר אקדמי, כי זה מעניק להוראה מעמד של פרופסיה ועוזר להעלות את הסטטוס של המקצוע בעיני הציבור. עם זאת אף פעם לא הייתי מרוצה מהגישה האקדמית בארץ אשר לא השאירה מקום להרחבת אופקים. המודל הליברלי אקדמי בארץ פועל בגישה דיסציפלינרית 'צרה', הוא מתמקד כולו בתוך מקצוע אחד, ואין בו ניסיון לגרות את הסטודנט מעבר לדיסציפלינה הנרכשת. במילים אחרות, המודל האקדמי בארץ יש לו חסרונות של המודל האמריקאי בלי היתרון שלו.

לצער, גם האקדמיזציה במכללות לא רק שלא תרמה לשנות את התופעה הזו אלא היא אפילו מסכנת את ההישגים היפים של המכללות במיוחד בתחום של ההכשרה המעשית. אין ספק שהייחוד של מכללת אפרתה הוא בשילוב של השניים. אנו מנסים בכל כוחנו ליהנות מהתרומה של האקדמיזציה ועם זאת אין מוותרים על כישורי הוראה. המרכיב של עבודה מעשית הוא אחד הדברים החשובים ביותר, ובעבורה לא מעט מהסטודנטיות בוחרות ללמוד דווקא אצלנו.

בתפיסתו הפלורליסטית דחף צבי לשילוב מגוון גדול מזרמי התנועה הציונית-הדתית במסגרת מכללת אפרתה. יש לה תוכניות אקדמיות משותפות עם מדרשת הרובע ועם מדרשת קריית ארבע. בשלבים שונים שיתפה מכללת אפרתה פעולה גם עם מדרשות ייעוד, נשמת וברוריה.

כמכללה הממוקמת בשכונת בקעה הירושלמית, הפנים היו מופנות גם לקהילה. צבי נענה ליוזמות של שילוב פעילות המכללה במסגרת הקהילתית. הוא סייע למסלול הגיל הרך להגשים 'חלום' להקים גן ילדים בחסות המכללה, למענו נרכש בניין בסמוך

למכללה והגן נפתח בשנת תש"ס. מאז הוקם עוד גן הממוקם בביה"ס היסודי הסמוך. הגנים משמשים את המסלול גם להכשרת הסטודנטיות, וגם לפעילות שדה מחקרית של המרצים. כן נרתם צבי בהתלהבות ליוזמה לפתוח אחת לחודש 'ערבי קולנוע' במכללה. לערבים אלה מוזמנים מרצים ואורחים יחד עם תושבי השכונה לשמוע הרצאה בנושא אקטואלי, לצפות בסרט על הנושא בליווי הנחיה של איש מקצוע ולהשתתף בדיון.

בעשר השנים האחרונות, במיוחד אחרי השלמת תהליך האקדמיזציה הרשמי והמוכר בשנת 1995, והפיכת הסמינר למכללה לכל דבר, לא היסס צבי להעלות הרהור חדש בקשר לשאלה מה מקומו של מרכיב האישיות בנושא הכשרת המורים. הן בשיחות בעל-פה עם חברים, הן בישיבות צוות מרבה הוא לשאל מה נעשה ומה לא נעשה בתחום של חינוך לערכים, בצורה לא מודעת ניתן להבחין בשאלה המנקרת האם הדיסציפלינה היא מעל הכול או שמא העיקר הוא אופיו של האדם המכשיר עצמו לעבודה חינוכית והנושא עמו ערכים ושואף לחינוך ולמידות.

בתחום יחסי האנוש הצליח צבי לבצר לו מעמד ייחודי במכללה. סגנונו היה ישיר ולעתים ישיר מדי, אך אין אחד שלא העריץ את היושר האישי שלו, את העבודה שלו ללא משוא פנים, את החריצות והדוגמה האישית. חרף העובדה שהוא דרש מהמורים דיווח ולא הרבה דברים נמלטו מעינו הבוחנת, זכו המרצים לאמון מלא וליד חופשית, והם השיבו לו כגמולו. מרצים רבים הקדישו למכללה שעות עבודה הרבה מעבר לנדרש.

כל מי שנפגש עם צבי הכיר בעצמאות המחשבה ובכושר המנהיגות שהוא הקרין על סביבתו. גם עמיתיו, מנהלי המכללות ועובדי משרד החינוך, יעידו על ההערכה שרחשו לו. היטיבה לבטא זאת ד"ר שרה זיו, מנהלת האגף להכשרת מורים במשרד החינוך, בדברי ברכה שאמרה לכבודו:

צבי הוא בין המנהלים היותר מקצועיים בהיכרותו עם הנושאים העיוניים, הבעיות וסדרי העדיפויות בהכשרת המורים. הוא פעל באופן רצוף ומתמיד וללא פשרות להגשים הן את המדיניות שנקבעה במוסדות האחראיים כמו הגף להכשרת הוראה והן להגשים את שאיפתו האישית בתחומים אלה בחותרו להתאים בין שני הערוצים. צבי קידם יפה את מכללת אפרתה הן בתהליך האקדמי והן בתהליך הפדגוגי של הכשרת המורים תוך ניסיון בלתי נלאה לשמור על ייחודיות המוסד גם במסגרת החינוך הדתי וגם במסגרת הכשרת המורים בכללותה. בשנות הניהול הארוכות שלו באפרתה הוא לא נשאר מחוץ למערך והשכיל להשתלב בכל התהליכים ובשינויים בפועל במכון מופ"ת ובמפגשי המנהלים.

בישיבות מנהלי המכללות גילה דעה עצמאית ועקרונית עם יכולת לחימה על עמדותיו, מלווה בדרך כלל גם בידע וגם בחוש הומור ייחודי לו. חבר נאמן שעובד מתוך שיתוף פעולה גם כאשר הוא אומר את כל הדברים הקשים. לזיאלי למסד תוך שמירה על עקרונות של מוסד אקדמי לפי תפיסתו. שנות העבודה אתו היו שנים של דיאלוג וניסיונות למצוא דרך משותפת לקידום המערכת. אך גם בהיבט האישי, על פי תחושתו, נוצרו קשרי חברות יפים, חיבה והערכה הדדית. צבי פורש בתקופה

לא קלה למערכת, וניסיונו שיקול דעתו ויושרו יחסרו למערכת בהמשך קידומה. אני מקווה ששיתוף הפעולה יימשך גם הלאה.

ההומור שלו היכול להתפרש לעתים כראייה צינית נובע מראייה מפוכחת של המציאות ושל היכולת להגשים בה מהלכים שמחליטים עליהם. למרות שלדעתו הסיכויים לביצוע אינם תמיד מרביים אין הדבר משפיע על ניסיונותיו לפעול לקדם את הנושאים. ראייה מורכבת זו מאפשרת לו לראות את נקודות התורפה שצריך להתעמת אתם.

יחסיו עם מנהלים אחרים קורקטיים, על אף שמידת ההערכה משתנה מאדם לאדם, אך גם בהיותו מנהל מוסד לא גדול לא נרתע מעולם להביע עמדותיו, ועל כך היה מוערך. גם במסגרת החמ"ד עצמו היה דמות ייחודית וממלכתית בהבעת דעותיו כלפי מינהל החמ"ד. יושרו האישי הביא אותו להתנהלות שוות ערך כלפי כל גוף ומוסד. הוא לא יכול לקבל, שעל מישהו לא תחול התנהלות מסיימת רק משום שככה הוא רוצה.

לפרישתו הייתי רוצה לאחל לו בריאות טובה שמחה עם משפחתו, המון עיסוקים מעניינים בין אלה שלא היה לו עד עתה זמן לעסוק בהם בשל עבודתו, ובין אלה שהחל בהם ויהיה לו עתה יותר פנאי להשלים אותם. אני מקווה שימצא את הדרך גם להמשיך לתרום למערכת שתוכל לנצל את ידיעותיו וניסיונו.

אין לנו ספק, בהכירנו את צבי, שגם לאחר הפרישה שלו הוא ימשיך למצות את יכולותיו באיזון המתאים בין עיסוק לבין תחומי עניין והנאה. ביניהם נקווה שנוכל גם אנו ליהנות מעצתו מניסיונו ומעזרתו. אנחנו מצטרפים לברכות של ד"ר שרה זיו ומאחלים לצבי וללורין ולבני ביתם בשם כל צוות מכללת אפרתה, ובשם החוג הרחב של ידידיו, המשך יצירה פורייה, הנאה ובריאות.

ראיין ועיבד: ציון עוקשי